KUTSESTANDARD

Proviisor, tase 7

Kutsestandard on dokument, milles kirjeldatakse tööd ning töö edukaks tegemiseks vajalike oskuste, teadmiste ja hoiakute kogumit ehk kompetentsusnõudeid. Kutsestandardeid kasutatakse õppekavade koostamiseks ja kutse andmiseks.

Kutsenimetus	Eesti kvalifikatsiooniraamistiku (EKR) tase
Proviisor, tase 7	7

A-osa
KUTSEKIRJELDUS

A.1 Töö kirjeldus
Proviisor on erialase akadeemilise kõrgharidusega tervishoiutöötaja, kes tunneb ravimite koostist, toimeid, koos- ja kõrvaltoimeid, ravimite valmistamise ja tootmise tehnoloogiaid ning oskab hinnata ravimite kvaliteeti. Proviisor on tervishoiumeeskonna liige, kellel on koos teiste tervishoiutöötajatega oluline roll ravimite ohutu ja eesmärgipärase kasutamise kindlustamisel ning terviseprobleemide/haiguste ennetamisel. Lisaks üldapteegile ja haiglaapteegile töötavad proviisorid ravimihulgimüügifirmades, ravimitööstuses, riigiasutustes, kolmandas sektoris, õppe- ja teadusasutustes jm. Proviisori tööks on kvaliteetse ravimiabi korraldamine ja pakkumine, terviseprobleemide/haiguste ennetamine, ravimite arendamine ja tootmine, farmatseutilise hoole ja kliinilise farmaatsia teenuse korraldamine ja pakkumine, farmaatsiahariduse ja farmaatsiaeriala arendamine. Farmaatsia kutsealasse kuulub ka farmatseudi kutse. Proviisor ja farmatseut töötavad koostöös teiste tervishoiutöötajatega, proviisor juhendab erinevate tööülesannete täitmisel vajadusel farmatseuti. Proviisor ja farmatseut töötavad enamasti meeskonnas ning töö eeldab üldjuhul pidevat suhtlemist nii patsientide/klientide kui ka kolleegide ja teiste tervishoiutöötajatega. Proviisori töö on vastutusrikas, vaimselt ja emotsionaalselt pingeline. Ta puutub kokku ohuteguritega (infektsioonid, ohtlikud ained jm). Töö on enamasti graafiku alusel, võib esineda töötamist nädalavahetustel, öösiti ja/või pühade ajal.
A.2 Tööosad
A.2.1 Ravimite ja teiste apteegikaupade käitlemine A.2.2 Ravimite valmistamine A.2.3 Ravimite kvaliteedi hindamine A.2.4 Farmatseutiline hool A.2.5 Kliinilise farmaatsia teenuse pakkumine A.2.6 Ravimite, nende kasutamise ja tervisekäitumise alane koolitamine A.2.7 Esmatasandi terviseteenuse pakkumine A.2.8 Patsientide teenindamine ja suhtlemine A.2.9 Juhtimine
A.3 Kutsealane ettevalmistus
Proviisor on farmaatsiaalase haridusega proviisoriõppe õppekava läbinud isik. Nõuded proviisoriõppele on toodud Vabariigi Valitsuse määruses „Arstiõppe, loomaarstiõppe, proviisoriõppe, hambaarstiõppe, ämmaemandaõppe, õeõppe, arhitektiõppe ja ehitusinseneriõppe raamnõuded“.
A.4 Enamlevinud ametinimetused
Proviisor.

B-osa
KOMPETENTSUSNÕUDED

B.1 Kutse struktuur
Selle kutse taotlemisel tuleb tõendada kõik kompetentsid.

B.2 Proviisor, tase 7 üldoskused
Tegevusnäitajad: 1. Kasutab oma töös eesti keelt tasemel C1 ja vähemalt ühte võõrkeelt tasemel B2 (vt lisa 1 Keelte oskustasemete kirjeldused). 2. Kasutab oma töös arvutit vastavalt digipädevuse enesehindamisskaala Algtasemel kasutaja tasemele(vt lisa 2 Arvuti kasutamise oskused). 3. Kogub, süstematiseerib ja kasutab tööks ja enesearendamiseks vajalikku teavet; seab enesearendamisele eesmärgid ja arendab ennast sihipäraselt; hindab oma erialast koolitusvajadust ja teeb ettepanekuid koolituskava koostajale. 4. Järgib oma tööga seonduvaid õigusakte; arvestab organisatsioonis kehtestatud nõudeid. 5. Järgib oma töös andmekaitseseadust ja konfidentsiaalsusnõudeid. 6. Järgib kutsetõotust ja kutse-eetikat (vt lisa 3 eetikakoodeks). 7. Toetub faktidele, eristab arvamused ja oletused tõenduspõhisest teabest; kasutab asjakohaseid teabeallikaid. 8. Analüüsib ja süstematiseerib ravimialast teavet, edastab ohutusteateid ja tähelepanekuid ravimite kasutamisega seotud probleemidest; otsib infot ravimialastele küsimustele, viib läbi ravimite alaseid koolitusi. 9. Annab vajadusel esmaabi.

B.3 Kompetentsid	
B.3.1 Ravimite ja teiste apteegikaupade käitlemine	**EKR tase 7**
Tegevusnäitajad: 1. Omab ülevaadet laoseisust; hindab laovaru, arvestades toodete säilivust, kaubaringluskiirust, vajadust ning tellib tooted. 2. Kontrollib toodete vastavust saatedokumentidele; kontrollib visuaalselt toodete kvaliteeti; vormistab kauba vastuvõtudokumendid vastavalt nõuetele; lahendab toodetega seotud probleemid. 3. Tagab toodete säilimise nõuetekohastes tingimustes; kontrollib ravimite nõuetekohast säilitamist apteegis ja/või tervishoiuasutuses. 4. Kontrollib ravimite väljastamise eelduseks olevate dokumentide olemasolu ja nõuetekohasust; tagab toodete väljastamise vastavalt õigusaktides ja eeskirjades kehtestatud nõuetele; vormistab toote väljastamisega seotud dokumendid. 5. Tagab toodete transpordi vastavalt eeskirjale (sh GDP - Good distribution practice), arvestades toodete eritingimusi ning transpordiviisi. 6. Korraldab tagasikutsutud, defektsete, kõlbmatute ja aegunud ravimite nõuetekohase käibelt kõrvaldamise ja käitlemise; dokumenteerib ravimite käibelt kõrvaldamise vastavalt õigusaktidele. 7. Peab ravimite ja teiste apteegikaupade nõuetekohast arvestust ja aruandlust; korraldab nõuetekohase arvestuse ja aruandluse pidamise.	
B.3.2 Ravimite valmistamine	**EKR tase 7**
Tegevusnäitajad: 1. Hindab tellimislehe või retsepti alusel ekstemporaalse ravimi valmistamise vajalikkust ja valmistamise tehnoloogilist võimalikkust; valmistab nõutud ravimi, kasutades selleks ettenähtud tehnoloogiat ja järgides GPP (Good pharmacy practice) nõudeid; lahendab ravimi valmistamisega seotud probleemid; tagab, et patsient saab kvaliteetse ravimpreparaadi; Vvalmistab ravimid seeriaviisiliselt, lähtudes valmistamise juhenditest; koostab ravimite valmistamisjuhendeid. 2. Järgib ravimite tööstuslikul tootmisel GMP (Good manufacturing practice) eeskirju. 3. Jaendab apteegis valmistatud ja tööstuslikult toodetud ravimid vastavalt nõuetele; tagab ravimite jaendamiseks nõuetekohased tingimused ja vahendid. 4. Hindab ravimite valmistamiseks ettenähtud tingimusi ja vahendeid; tagab ravimite valmistamiseks nõuetekohased tingimused ja vahendid.	

5. Valmistab ravimid manustamiseks ette, lähtudes ravimi omaduste kokkuvõttest (SPC - Summary of Product Characteristics); tagab ravimite manustamiseks ettevalmistamise vastavalt nõuetele. 6. Signeerib valmistatud ja jaendatud ravimid vastavalt nõuetele; dokumenteerib tööprotsessi vastavalt nõuetele.

B.3.3 Ravimite kvaliteedi hindamine	**EKR tase 7**
Tegevusnäitajad: 1. Tooraine pakendi esmasel avamisel samastab aine vähemalt organoleptiliselt; kontrollib vajalike andmete olemasolu pakendil, vajadusel lisab puuduvad andmed; tagab kvaliteetsete toime- ja abiainete olemasolu ravimite valmistamiseks; kontrollib ravimi valmistamiseks kasutatava tööstuslikult toodetud toime- ja abiaine kvaliteedisertifikaadi olemasolu ja sisu; kontrollib ravimite valmistamise tooraine ja vaheprodukti kvaliteeti, kasutades selleks sobivaid meetodeid; ebakvaliteetse tooraine või vaheprodukti esinemisel selgitab välja vea ja juhendab ravimi valmistanud spetsialisti. 2. Kontrollib iga valmistatud ja jaendatud ravimit organoleptiliselt sellele iseloomulike omaduste osas; hindab visuaalselt ravimi kogust ja pakendi sulgemiskindlust; kontrollib teise spetsialisti valmistatud ravimi kvaliteeti sobivate meetoditega; analüüsib ravimeid kvalitatiivselt ning kvantitatiivselt; kõrvaldab puudustega ravimi valmistamisahelast ja annab korralduse ravimi uuesti valmistamiseks. 3. Hindab valmisravimi kvaliteeti organoleptiliselt; kõrvaldab ebakvaliteetse ravimi käibelt vastavalt nõuetele; korraldab puudustega ravimi käibelt kõrvaldamise ja/või tagasikorjamise ning edasise käitlemise. 4. Dokumenteerib aine ja ravimi vastuvõtmisel nõutavad andmed; dokumenteerib kvaliteedi kontrolli käigu ja tulemused.	

B.3.4 Farmatseutiline hool	**EKR tase 7**
Tegevusnäitajad: 1. Selgitab välja pöördumise sisu, tuginedes ravimiretseptile ja/või patsiendilt või tema esindajalt või retseptiandmebaasist või patsiendi haigusloost saadud teabele ja oma erialastele teadmistele; konsulteerib vajadusel raviarstiga; juhendab/nõustab vajadusel farmatseuti. 2. Rakendab motiveeriva nõustamise tehnikat; pakub medikamentoosseid või mittemedikamentoosseid raviviise või soovitab patsiendil pöörduda arsti vastuvõtule lähtudes ravimiretseptilt, patsiendilt või tema esindajalt või patsiendi haigusloost saadud teabest ja oma erialastest teadmistest; konsulteerib vajadusel raviarstiga; ravimi puudumisel teeb järelepärimisi apteegis või ravimite hulgimüügiettevõttes, tuginedes andmekogudele; juhendab/nõustab vajadusel farmatseuti. 3. Selgitab patsiendist tulenevaid ja ravitulemust mõjutada võivaid tegureid, k.a vastunäidustusi ravimi kasutamiseks, tuginedes patsiendilt või tema esindajalt saadud teabele, patsiendi haigusloole ja oma erialastele teadmistele; juhendab/nõustab vajadusel farmatseuti. 4. Tutvustab ravimi toimet, manustamisviisi, annustamist, koos- ja kõrvaltoimeid, ravijärgimuse põhimõtteid ja säilitamist, tuginedes oma erialastele teadmistele ja ravimiandmebaasides toodud teabele; soovitab vajadusel lisaks erinevaid abivahendeid ja teisi apteegikaupu; tutvustab vajadusel esmaabivõtteid; selgitab ravimite manustamiseks vajalike meditsiiniseadmete ja teiste abivahendite kasutamist. 5. Uurib, kas patsiendil on tekkinud lisaküsimusi; selgitab välja, kas patsient mäletab olulisemaid ravimiteabe aspekte ja vajadusel kordab need üle; soovitab ravimite kasutamisega seotud probleemide tekkimisel konsulteerida farmatseudi/proviisori või arstiga. 6. Kasutab tõenduspõhiseid teabeallikaid; leiab, analüüsib ja tõlgendab patsiendi ravimite ja haigusnähtudega seotud teavet; edastab saadud teabe patsiendile või tema esindajale või raviarstile.	

B.3.5 Kliinilise farmaatsia teenuse pakkumine	**EKR tase 7**
Tegevusnäitajad: 1. Võrdleb patsiendile määratud ravimite ja nende tegeliku kasutamise kohta käivat teavet; selgitab erinevus(t)e põhjused, vajadusel konsulteerib arstiga nt raviskeemi korrigeerimiseks; selgitab patsiendile raviskeemi ja sellest kinnipidamise vajadust; edastab teabe vajalikele tasanditele. 2. Küsitleb patsienti ravimite ja teiste apteegikaupade kasutamise ning tervisekäitumise osas ning dokumenteerib saadud teabe; vajadusel konsulteerib ravimikasutuse osas raviarstiga, patsiendi omastega jne, täpsustamaks erinevaid ravimite kasutamise aspekte. 3. Hindab patsiendi ravimite kasutamise vastavust ettekirjutusele ja ravijuhistele, ravimite kasutamise otstarbekust ning sobivust patsiendile; teeb vajadusel arstile ettepanekuid ravimskeemi muutmiseks; hindab annuse ja ravimvormi sobivust, arvestades patsiendi eripära; hindab täiendavate analüüside vajadust; interpreteerib analüüside tulemusi. 4. Hindab ravimite koostoimeid; küsitleb patsienti kõrvaltoimete osas; teeb arstile ettepanekuid raviskeemi korrigeerimiseks.	

5. Nõustab patsiente ja tervishoiutöötajaid ravimite kasutamise osas: koos- ja kõrvaltoimed, ravimite manustamine, käitlemine jms.	
B.3.6 Ravimite, nende kasutamise ja tervisekäitumise alane koolitamine	**EKR tase 7**
Tegevusnäitajad: 1. Selgitab koostöös kolleegidega välja koolitusel/infopäeval osalejate koolitusvajadused, lähtudes sihtrühmast (nt patsiendid, kolleegid, teised tervishoiutöötajad, erinevad elanike rühmad) ja käsitletavast teemast. 2. Kavandab koolituse lähtuvalt sihtrühmast ja teemast, valides koolituse läbiviimiseks asja- ja ajakohased materjalid. 3. Viib koolituse läbi, lähtudes kavandatust, koolituskeskkonna ja sihtrühma eripärast. 4. Kogub ja analüüsib tagasisidet, millest lähtuvalt teeb muudatusi koolituse läbiviimise protsessis.	
B.3.7 Esmatasandi terviseteenuse pakkumine	**EKR tase 7**
Tegevusnäitajad: 1. Selgitab läbi proaktiivse suhtluse välja patsiendi pöördumise põhjuse; hindab patsiendi võimalikku kuulumist riskirühma, arvestades potentsiaalseid riskifaktoreid; analüüsib kogutud teabe sisu ja vajadust tervisenäitaja määramiseks. 2. Mõõdab esmaseid tervisenäitajaid, kasutades tervisenäitajate mõõtmise tehnikaid, vahendeid ja aparatuuri; rakendab infektsioonikontrolli meetmeid; käitleb tekkinud ohtlikke jäätmeid vastavalt kehtestatud nõuetele; korraldab kasutatavatele meditsiiniseadmetele regulaarse kontrolli lähtuvalt kehtestatud nõuetest ja tootjapoolsetest standarditest; korraldab protsessis tekkinud ohtlike jäätmete nõuetele vastava käitlemise; koostab ja juurutab erinevate esmatasandi terviseteenuste juhendid. 3. Võrdleb saadud tulemusi referentsväärtustega; hoiab end kursis tunnustatud ravijuhistega; hindab võimalikke kõrvalekaldeid tervisenäitajate normväärtustest, võttes arvesse elustiili, kaasuvaid haigusi ja kasutatavaid ravimeid; suunab patsiendi vajadusel teise tervishoiutöötaja vastuvõtule. 4. Rakendab motiveerivat nõustamist: küsib avatud küsimusi, et mõista inimese ootusi ja vajadusi, kuulab ja respekteerib inimese soove ning pakub asjakohast abi, teavitab inimest olemasolevatest võimalustest; vajadusel edastab teabe teistele tervishoiutöötajatele; 5. Dokumenteerib ning säilitab saadud tulemused, lähtudes andmekaitseseadusest.	
B.3.8 Patsientide teenindamine ja suhtlemine	**EKR tase 6**
Tegevusnäitajad: 1. Loob positiivse õhkkonna ning meeldiva esmamulje; kuulab vestluspartnerit ja esitab asjakohaseid küsimusi. 2. Loob head suhted patsientide ja kolleegidega; suhtleb edukalt erineva positsiooni, kultuuritausta ja maailmavaatega inimestega. 3. Hindab suhtlemispartnerit ja situatsiooni oma professionaalsetest teadmistest lähtuvalt; valib sobivaima käitumis- ja väljendusviisi, säilitades nii kontrolli olukorra üle. 4. Väljendab oma seisukoha kindlalt ja hinnanguvabalt, aktsepteerib enese ja teiste vajadusi. 5. Käitub erinevates olukordades tasakaalukalt ja eesmärgipäraselt, reageerib adekvaatselt; tuleb toime negatiivse suhtumise ja nõudmistega ning säilitab kontrolli olukorra üle. 6. Märkab ning arvestab patsiendi vajadusi, sh arvestab patsiendi erivajadusega ning valib sobiva käitumis- ja suhtlemisviisi, arvestades patsiendi vanuse, puude ja toimetulekuga.	
B.3.9 Juhtimine	**EKR tase 7**
Tegevusnäitajad: 1. On algatusvõimeline, tegutseb enesekindlalt ja iseseisvalt; langetab asjakohaseid otsuseid. 2. Kaasab ja delegeerib töö õiglaselt, võtab vastutuse enda ja meeskonna tegevuse eest. 3. Jälgib protsesside toimimist, analüüsib olukorda ja vajadusel lahendab probleemid; loob sobiva keskkonna innovatsiooniks ja tööprotsesside arendamiseks. 4. Vastutab kogu organisatsiooni toimimise eest; delegeerib tööülesanded, arvestades töötaja oskusi, võimeid ja isikuomadusi; analüüsib ettevõtte ja turu majanduslikku olukorda ja teeb majanduslikud otsused sellest lähtuvalt. 5. Seab juhendatavale kindlad eesmärgid ning planeerib ja koordineerib juhendamisprotsessi; annab edasi oma kutsealaseid teadmisi ja oskusi, jälgib juhendatava tööd ning vajadusel selgitab ja korrigeerib töövõtteid; nõustab juhendatavat töös ettetulevate probleemide lahendamisel, vajadusel sekkub kriitilistes olukordades õigeaegselt. 6. Koostab juhendid (sh ravijuhised) tööprotsesside läbiviimiseks; kontrollib nende kättesaadavust ja täitmist; kaasajastab juhendeid vastavalt muutunud nõuetele.	

C-osa
ÜLDTEAVE JA LISAD

C.1 Teave kutsestandardi koostamise ja kinnitamise kohta ning viide ametite klassifikaatorile	
1. Kutsestandardi tähis kutseregistris	23-21102021-1.2.1/5k
2. Kutsestandardi koostajad	Karin Alamaa-Aas, Eesti Proviisorite Koda Liisa Eesmaa, Eesti Haiglaapteekrite Selts Lilian Ruuben, Tallinna Tervishoiu Kõrgkool Kaidi Sarv, Eesti Apteekrite Liit Kristiina Sepp, Eesti Apteekide Ühendus Reet Teemets, Eesti Farmatseutide Liit Piret Uibokand, Eesti Farmaatsia Selts Daisy Volmer, Tartu Ülikooli farmaatsia instituut
3. Kutsestandardi kinnitaja	Tervishoiu Kutsenõukogu
4. Kutsenõukogu otsuse number	26
5. Kutsenõukogu otsuse kuupäev	21.10.2021
6. Kutsestandard kehtib kuni	20.10.2026
7. Kutsestandardi versiooni number	5
8. Viide Ametite Klassifikaatorile (ISCO 08)	2262 Proviisorid ja farmatseudid
9. Viide Euroopa kvalifikatsiooniraamistikule (EQF)	7
C.2 Kutsenimetus võõrkeeles	
Inglise keeles	Pharmacist, EstQFLlevel 7
C.3 Lisad	
Lisa 1 Keelte oskustasemete kirjeldused	
Lisa 2 Digipädevuste enesehindamise skaala	
Lisa 3 Eetikakoodeks	